

DOBŘÁ RADA NAD ZLATO

Koncem války zemřel MUDr. Ivan Procházka, praktický lékař v Praze-Podolí. Byl to člověk poněkud svérázný, avšak výborný a obětavý lékař. Žil se svou starou maminkou a až do smrti zůstal svobodný. Svým nemocným byl do slova a do písmene rodinným lékařem. Za války jim po celé roky předepisoval, kde to bylo jen trochu možné, přídavky nedostatkových potravin vázaných na lístky, nejednou na vlastní riziko. Rodiny svých pacientů znal dobře, nejen po stránce zdravotní, ale i rodinné a sociální.

Jednou přišel do ordinace doktora Procházky gymnasta, který měl v úmyslu studovat medicínu, jakmile se po válce otevře univerzita. Po vyřízení účelu návštěvy si lékař s pacientem ještě chvíli povídali, lékař se zajímal, jak to za hnědého temna vypadá na českých středních školách. Při rozhovoru se návštěvník zeptal:

„Pane doktore, v severočeském gymnáziu, než jsme museli v osmatřicátém utéci před nacisty, jsem ve své třídě patřil k těm větším. Tady v Praze patřím k těm nejmenším. Dalo by se s tím ještě něco dělat, abych trochu povyrosl?“

„Dalo. Dejte se vykleštit.“

ZABIJAČKA

Když nacisté v listopadu 1939 zavřeli české vysoké školy, uchýlil se MUC. Jaroslav Bůžek jako asistent do ordinace pražského lékaře MUDr. Sirového. Jednou dostal

pan doktor pozvání od vděčného pacienta, aby se kdesi na venkově zúčastnil zabijačky. Takové pozvání potěší i dnes, natož pak za válečného nedostatku, kdy se všechny potraviny v obchodech kupovaly na lístky, i při obědě v restauraci číšník hostu odstříhl příslušný počet ústřížků. Příklad masa pro protektorátního občana byl jeden kilogram na měsíc, koncem války dokonce tři čtvrtě kila.

O povolení zabijačky musel majitel zvířete žádat na obecním úřadě a z legálně poraženého vepře se musela odprodat podstatná část masa a sádla na veřejné zásobování, odvést se musela i kůže.

A tak se zabijačky konávaly na černo. To ovšem bylo smrtelně nebezpečné. Kontroly slídily na silnicích i ve vlcích a na nádražích – a na červených plakátech se jmény popravených se nejednou objevilo jméno někoho, kdo byl potrestán právě za „černou“ porážku.

Z takovéto černé zabijačky se k večeru vracel i pan doktor. Na zadních sedadlech ležel a spal společensky unavený asistent Bůžek. V kufru se vezla půlka prasete.

Kousek před Prahou auto zastavila německá kontrola a chystala se k prohlídce auta.

„Alles aussteigen!“*

V tu chvíli napadla lékaře spásná, ba životy zachraňující myšlenka:

„Pánové, k tomu člověku na zadních sedadlech se moc nepřibližujte a hlavně na něho vůbec nesahejte, je to nemocný, má břišní tyfus a já ho vezu na infekční oddělení na Bulovku.“ Němec rychle pokynul:

„Fahren Sie weiter!“**

* Všichni vystoupit!

** Jedte dál!

AFRODIZIAKUM

MUDr. Hynek Veselý, žijící dnes kdesi v Německu, se po maturitě roku 1943 uchýtil v rámci válečného totálního nasazení v jedné pražské lékárně jako pomocná síla. Obsluhoval tu pult s prodejem zboží nevázaného na lékařský předpis. Hynek, vysoký, štíhlý, s brýlemi, měl už jako oktáván vzhled anglosaského univerzitního studenta.

K jeho pultu přicházel pravidelně jakýsi major wehrmachtu. Kupoval si tu obyčejně Selterskou minerálku. Hynka, který zřejmě získal jeho důvěru, major oslovoval „Herr Magister“. Nejspíš zapomněl, že české vysoké školy jsou v té době už čtyři roky zavřené.

Jednou přišel major ve starostech: „Pane magistře, přijede mi dámská návštěva, na které mi velice záleží, a tak bych vám byl moc zavázán, kdybyste mi mohl namíchat nějaký ten prášek na noc, no, však víte...“

Hynek přislíbil a do tobolek namíchal směs projímadla a prášku na spaní. „Ale opatrně, pane majore, je to silný prášek, neberte víc než jeden, nejvýše dva prášky na noc!“

Major se objevil až po řadě dní a byl náramně zkroušený.

„Pane magistře, já si nadávám, kudy chodím. To víte, ta příslovečná německá důkladnost! Aby byl účinek zaručený, vzal jsem si pro jistotu ty prášky čtyři... A když jsem se ráno probudil, byl jsem v posteli sám. Ložní prádlo musel můj sluha pořádně vymáchat v řece za městem, než jsme se mohli odvážit donést je do prádelny. A ty prášky jsem raději vyhodil...“

Když major odešel, Hynek si zhluboka oddychl.

MEZI KRAJANY

Chirurg MUDr. František Mayer a rentgenolog MUDr. Dušan Zikmund byli nejenom vrstevníky, nýbrž i krajan. Na pražskou fakultu přišli jako absolventi kutnohorského gymnázia.

Jednou za lékařských studií bavil MUC. Zikmund kolegy vypravováním o tom, jak se MUC. Mayer vrátil domů z jedné bohatýrské oslavy silvestra. Nejistým krokem zamířil pod vánoční strom republiky, stojící na Palackého náměstí v rodném městě. Zde, poté co převrhl pokladničku s milodary, pokojně přenocoval až do rána.

MUC. Mayer nezůstal odpověď dlužen a zareagoval okamžitě: jednou se otec Zikmund vypravil služebně do Prahy. Při této příležitosti se rozhodl zajít také za svým synem, aby mimo jiné zkontroloval, jak si vede na vysokém učení Karlově. Zazvonil tedy u synovy bytné. Ta se nelíčeně podivila:

„Tak on pan syn studuje? Já byla skálopevně přesvědčena, že působí jako hudebník v nějakém nočním podniku, protože se domů vracívá vždycky až k ránu!“

FYZIKA A PRAXE

Jednou z prvních dílčích rigorózních zkoušek lékařského studia je zkouška z lékařské fyziky. Ta byla u profesora MUDr. Augustina Žáčka velmi obávaná. Examinátor, jeden z objevitelů podstaty radaru, byl v době znovuotevření českých vysokých škol po válce již star-

ší obézní pán a nosil silné brýle. Jeho otázky byly nevšední až kuriózní. Jejich zodpovězení vyžadovalo nejen logické myšlení, nýbrž i znalost a praktickou aplikaci fyzikálních zákonů.

Traduje se třeba otázka:

„Co se stane, uchopíme-li kočku za přední tlapy a spustíme ji z druhého patra dolů?“

„Nic, upadne beze škody na všechny čtyři.“

„Vysvětlete proč!“

Tradovalo se také, že posluchačky, pokud u něho chtějí uspět, musí se ke zkoušce dostavit v zelených šatech s hlubokým výstřihem. To však byla nejspíš jedna z medicínských legend.

DVOJÍ VYSVĚTLENÍ

Jindy při zkoušce pan profesor vyňal z kapsy korunovou minci a dvacetihaléř. Mince navlhčil a položil na sebe.

„Co to je?“

„To je, prosím, koruna dvacet.“

„Správně. Také je to však galvanický článek.“

„Proč jste sem přišel?“ ptá se profesor Žáček rigorozanta.

„Přišel jsem, pane profesore, abych u vás složil dílčí rigorózní zkoušku z lékařské fyziky,“ na to zkoušený.

„To také. Ale především jste sem přišel proto, že existuje tření. Bez něho byste se sem nebyl dostal.“